

רופא הבית

על סדרת הטלוויזיה האמריקאית 'האוס'

:: יותם מנור



קצת על המשחק

אמנם התכנסנו כאן למען המסרים, אבל אי אפשר להתעלם מכך שמדובר בסדרת טלוויזיה, ולא בקורס באוניברסיטה, ויש לתת את הכבוד הראוי למה שנעשה בסדרה (אחרי פרסי האמי וגלובוס הזהב).

בסדרה כגון זאת, בה הכול סובב סביב דמות אחת, הרבה קם ונופל על יכולתו של השחקן הראשי למלא את נעלי הדמות. יו לורי משחק בחן וכשרון כה רב, כך שבכל פרק הצופים כולם מחכים למוצא פיו, פשוטו כמשמעו. הוא גם זכה ללא מעט פרסים על משחקו בסדרה. התשבחות כמובן שייכות גם לשחקני המשנה, אשר נותנים רקע ובמה לוירטואוזיות של לורי, ולכותבים אשר הופכים את הדיאלוגים בין הדמויות למעניינים ומצחיקים כאחד, אך לורי

חדר ניתוח, רופאים בחליפות ירוקות - בהירות, אק"ג (או "המכשיר שעושה ביי", כפי שכונתה אותו חבורת מונטי פייתון) וכן הלאה. כששמעתי על 'האוס' לראשונה, חשבתי לעצמי, כמו רבים אחרים: "עוד סדרה על רופאים... מה זה כבר יכול לחדש לי?". אכן, אמנם סדרות העבר בנושא הציבו רף גבוה ליוצרי 'האוס'. אך הסדרה עמדה במשימה בהצלחה כבירה, תוך יצירת עניין, הומור והנאה שלובים במסרים אישיים וחברתיים נוקבים.

הסדרה, אשר לאחרונה הסתיימה הקרנת העונה השנייה שלה בארץ (ובארצות הברית היא נמצאת בשלהי העונה השלישית), מספרת את סיפורו של רופא בשם גרגורי האוס (יו לורי, Hugh Laurie), שחקן בריטי שבארצו ידוע דווקא כקומיקאי, אדם אנטי-חברתי במיוחד, אך גאון רפואי, אשר לעולם אינו פוגש חולים אלא אם הוא מוכרח, ועניינו היחיד (על פניו) הוא פתרון האתגרים הרפואיים אשר מוצבים בפניו. הנחת המוצא של האוס היא כי "כולם משקרים", וחיפושו אחר האמת הרפואית-מדעית, הוא חסר פשרות. לעיתים קרובות הוא פועל בדרכים לא קונבנציונליות - הכאת מטופלים, שוחד ושקרים רבים מספור נמצאים ברשימת מעלליו הארוכה.

האוס עומד במרכז. רוב האירועים המצבים והדמויות ממלאים תפקיד דומה לקולות שניים ביצירה מוזיקלית - הדגשה, ניגוד או העצמה של דמותו ואופיו של האוס. מסביב להאוס - צוות הרופאים שעובדים איתו וכן חברו הטוב (העובד גם הוא בבית החולים) איתו האוס מתייעץ באופן קבוע - לא רק בענייני רפואה. בנוסף אליהם מנהלת בית החולים מתעמתת איתו פעמים רבות בענייני סמכות בכלל, והתנהגותו האקסצנטרית בפרט. בכל פרק מגיע לטיפולו של האוס חולה חדש ועמו דילמה חדשה, כאשר הדילמות משתלכות זו בזו ובדילמות מחייו האישיים של האוס ושל צוותו. כל אלה יוצרים ביחד את התמונה הכוללת.

לעיתים קרובות הוא פועל בדרכים לא קונבנציונליות - הכאת מטופלים, שוחד ושקרים רבים מספור נמצאים ברשימת מעלליו הארוכה.

האוס עומד במרכז. רוב האירועים, המצבים והדמויות ממלאים תפקיד דומה לקולות שניים ביצירה מוזיקלית - הדגשה, ניגוד או העצמה של דמותו ואופיו של האוס.

והמיניות, תחרותיות, רדיפת ריגושים ותענוגות, ועוד. כל אלו מדגימים כיצד אורח חיים קיצוני עלול להוביל לבעיות קיצוניות, וכמו כן משקפים את מצב החברה העגום.

האוס מתייחס אל כולם באותה הצורה – בכלם הוא מזלזל באותה המידה. אבל יחסם של חברים בצוות של האוס לחולים ואופיים של שלושת חברי צוותו מציגים מבט נוסף על החברה – דרך רחמנות, סלחנות, נקמה, הגינות וכו' – וכן מבט על האדם, ועל הבחירות אותן הוא מבצע.

על האמת

לאורך כל הסדרה, מעבר למסר התוכני הנקודתי, עולה דיון עמוק ביחס לאמת, לחשיבותה, להשפעותיה על האדם ולמטרתה. דיון זה מופיע כמעט בכל פרק ואולי אף בכל ממש, והפרקים האחרונים בכל עונה עד כה עוסקים בשאלה זו באופן ממוקד ומשמעותי, במיוחד בשל כך שעל הכף מוטלים חיי אדם.

כאמור, האוס רודף אחר האמת בכל דרך אפשרית. כמו כן, הוא מודע ומאמין כי מטופליו בפרט ובני האדם בכלל משקרים באופן תמידי לו ואחד לשני, ועל כן הוא בז להם. האוס הינו אדם ישיר ובוטה, והתנהגותו מכניסה אותו לעיתים קרובות לצרות. על מנת לברר את האמת על מטופליו, הוא אינו מהסס לפעול על פי הכלל "המטרה מקדשת את האמצעים" – המאפשר לו לפעול בצורות שבהקשר אחר היה שולל. לכוה ולבעיה של גישה זו מודעים יוצרי הסדרה, ולאורכה הם בוחנים את ההשפעות גישתו של האוס על האנשים סביבו. השאלה העולה היא – האם האמת, ללא התחשבות באדם, היא באמת היעד אליו יש לשאוף?

שאלה זו אומנם עולה בכל כובדה, אך, בניגוד לדיונים אחרים, ב'האוס' עולה שאלת האמת בתוך ההנחה הבסיסית כי האמת היא אכן יעד, ויעד מרכזי. השאלה האם יש לגלות לאדם כי בת זוגתו בוגדת בו, או עדיף לשמור על אושרו בבורותו, רלוונטית רק אם מניחים כי יש משמעות "אמיתית" למציאות שהופכת אותה לחשובה. הנחה זו עומדת בבסיס תפיסתו של האוס ושל הסדרה כולה.

הקשר בין החיפוש אחר האמת, הצדק, ואורח חיים נכון – שמופיעים בסדרה – הוא קשר חזק, טבעי וכולל. חיפוש אחד ללא האחרים אינו שלם. הגאונות האמיתית ביצירת הסדרה, הוא יכולתם – גם אם לא ביחס האידיאלי – לשלב ביניהם. שילוב, שביחד עם הומור שנון ומשחק טוב הוא שילוב מבורך ומוצלח.

הוא שהופך הכול לעילוי. זוהי עוד נקודת זכות לאמנות המשחק הבריטית ויש לציין שלורי משחק כאן במבטא אמריקאי למשעי (לורי מספר בראיונות שזהו החלק הקשה ביותר בתפקיד). השילוב של כל אלו הינו מצע מוצלח במיוחד לתוכן הסדרה – ולו רק בשל העובדה שהם דואגים להשאיר את הצופים מרותקים למסך בקשב.

קצת יותר על התוכן

כמו שרובנו יודעים, ניתן בקלות ליצור עונות ואף סדרות שלמות מלאות בדרמה אקשן ורייטינג (אסור להתעלם ממנו כגורם), מבלי שיאמר ולו דבר חשוב אחד, וגם אם יאמר, סביר להניח שזה יהיה מתוך גחמה רגשנית שלא קשורה לשום סדר יום ממשי (כמו לדוגמא, לא כיף להיות עני). 'האוס' אינה נופלת תחת קטגוריה זו, להפך – לאורך חלקים מסוימים היא ויתרה על חלק מהמתח הפוטנציאלי שבה לטובת אמירה בעלת משמעות. בשל כך יש לתת דעת יתרה למסרים המגוונים אותם הסדרה מנסה להעביר.

בעונה הראשונה סיפור המסגרת המרכזי היה הופעתו של בעל הון (ווגלר), המשקיע את כספו בבית החולים. אותו ווגלר מעוניין לנהל את בית החולים כעסק כלכלי, ומחלקתו של האוס היא לצנינים בעיניו. לטענתו, האוס לא יעיל, בז לסמכות, ובאופן כללי "מסמל את כל הרע במערכת הבריאות". לאורך העונה מתרחשות התנגשויות ועימותים רבים בין האוס לווגלר, במהלכם עולות סוגיות חשובות רבות.

ווגלר עצמו, התנהלותו ביחס להאוס, לבית החולים, לאנשי הצוות וכן הלאה, מצביעים לאורך כל הדרך על הבעיות בניהול בית חולים על פי עקרון רווח בפרט, והחשיבה הקפיטליסטית בכלל. ווגלר מאמין כי היותו בעל המאה הופך אותו מיידית לבעל הדעה, ויכולתו לכפות את דעתו באמצעות המנוף הכספי שלו, מדליקה אצל כולנו נורה אדומה ביחס לתאגוד בתי החולים המתרחש גם כאן בארץ, ובכלל על שליטת בעלי הון בגופים שמטרתם הראשונה אינה רווח (מעיתונים ארציים, למערכת החינוך ועד בתי הסוהר).

מעבר למסר החברתי הכולל והממוקד, יש בסדרה גם מסרים ביקורתיים גלויים פחות, (שכן אינם מופיעים כסיפור מסגרת, אלא כרצף של אירועים אשר מתקשרים לכדי תמונה עצובה על החברה האמריקאית) אבל ביקורתיים לא פחות. במהלך העונה האוס מטפל באנשים עם בעיות הנובעות מעודף קרייריזם, קנאות דתית, האדרת המין

אמנם התכנסנו כאן למען המסרים, אבל אי אפשר להתעלם מכך שמדובר בסדרת טלוויזיה, ולא בקורס באוניברסיטה, ויש לתת את הכבוד הראוי למה שנעשה בסדרה (אחרי פרסי האמי וגלובוס הזהב).

האוס רודף אחר האמת בכל דרך אפשרית. כמו כן, הוא מודע ומאמין כי מטופליו בפרט ובני האדם בכלל משקרים באופן תמידי לו ואחד לשני, ועל כן הוא בז להם.

ייתכן שאתם מנור הוא קומור בתנועת מחנות העולים-קבוצות הבחירה, בן קיבוץ תמוז ומתגורר בקיבוץ עין השופע.